

EEN GOEDE STAGE, EEN STERKE START: VAN HET MBO NAAR DE ARBEIDSMARKT

ONDERZOEK VOOR DE
WEEK VAN HET VAKMANSCHAP

MBO Raad

16 maart 2026

Colofon

Uitgave

Ipsos I&O Publiek

Amstelveenseweg 760

1081 JK Amsterdam

Zuiderval 70

7543 EZ Enschede

Rapportnummer

2026/51

Datum

16 maart 2026

Opdrachtgever

MBO Raad

Auteurs

Emma van der Heijden

Leon Heuzels

Lieke Kennes

Copyright

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

© 2026

Samenvatting (1/2)

In aanloop naar de Week van het Vakmanschap 2026 liet de MBO Raad onderzoek uitvoeren door Ipsos I&O naar de aansluiting van het mbo op de arbeidsmarkt. De centrale vraag was: **'Hoe verhoudt de dagelijkse beroepspraktijk zich tot het beeld dat mbo-studenten vooraf hadden van hun toekomstige beroep?'** We onderzochten 1) of mbo-studenten na hun opleiding terecht komen bij beroepen waar ze voor opgeleid zijn, 2) hoe de overstap naar werk verloopt, 3) of de beroepspraktijk aansluit bij hun verwachtingen, 4) welke kennis en vaardigheden zij meenemen en 5) welke rol stages daarbij spelen. Deze samenvatting bevat de belangrijkste bevindingen. Wanneer we spreken over voormalige mbo-studenten, dan gaat het om afgestudeerde mbo'ers tot en met 35 jaar. Voor meer informatie over de onderzoeksopzet, kijk [hier](#).

Niet alle mbo-studenten hadden vooraf een goed beeld van hun latere beroep

De overstap naar werk verliep voor veel van de ondervraagde afgestudeerde mbo'ers vlot: ruim een derde (35%) had al werk tijdens de opleiding en nog eens een derde (34%) vond binnen een maand na afstuderen werk. Twee derde (65%) van de afgestudeerde mbo'ers is volledig of gedeeltelijk in het vakgebied gaan werken waarvoor zij zijn opgeleid, zo blijkt uit het onderzoek.

Dit lijkt een logisch pad, maar is niet altijd vanzelfsprekend omdat niet iedereen vooraf een goed beeld heeft van het beroep waarvoor ze gaan leren. Zes op de tien (59%) hadden wel een goed beeld van het beroep waarvoor ze gingen leren, maar een kwart (26%) zegt dat ze dit vooraf niet zo goed hadden.

Driekwart van de mbo'ers vond uiteindelijk wel een opleiding die bij hen paste. Met het vinden van een passende opleiding, kan vervolgens ook een goede basis voor het werkende leven gelegd worden. Het mbo leidt vakmensen op door een combinatie van theorie en praktijk.

Maar een meerderheid ervaart wel een soepele overstap naar hun eerste baan

Uit de reacties op de vragenlijst blijkt dat afgestudeerde mbo'ers hun opleiding vooral ook waarderen om de combinatie van theorie en praktijk. De opleiding heeft hen goede basisvaardigheden bijgebracht, lezen we terug in toelichtingen. Deze konden zij direct toepassen toen zij gingen werken.

Zo zegt ongeveer twee derde (65%) dat zij tijdens de opleiding voldoende vaktechnische en praktische vaardigheden leerden om hun toekomstige beroep te kunnen uitoefenen. Een veel kleinere groep (14%) vindt dat niet. Deze kennis uit het klaslokaal wordt vervolgens uitgebreid met praktijkervaring door middel van stages. Uit de resultaten blijkt dat voormalige mbo'ers met name deze stage-ervaringen een belangrijk onderdeel van hun opleiding vinden. Acht op de tien mbo'ers (81%) leerden tijdens de stage namelijk vaardigheden die je niet of moeilijk in een klaslokaal leert. Denk hierbij aan het leren van 'hoe het eraan toegaat' op de werkvloer en het omgaan met collega's en klanten.

Vervolgens stelden we de vraag hoe de (voormalige) mbo'ers de overstap van opleiding naar het werkende leven vonden gaan. Mede door de opleiding en de stages zegt driekwart van de mbo'ers (74%) dat zij dit als soepel hebben ervaren.

Samenvatting (2/2)

Het mbo als goede basis voor je loopbaan

De soepele overstap van opleiding naar werk komt dus mede doordat tijdens de opleiding de basis is gelegd. Bijna driekwart (73%) ziet het mbo als goede basis voor een succesvolle loopbaan. Een vergelijkbare groep (72%) vindt bovendien dat ze met de opleiding voldoende zelfvertrouwen hadden opgebouwd om met werken te beginnen.

Vervolgens is gevraagd wat deze basis goed maakt. Uit de reacties komt naar voren dat het volgen van stages, de genoemde combinatie van theorie en praktijk en het leren van direct toepasbare kennis en vaardigheden hierbij een grote rol spelen. Dit zorgde ervoor dat afgestudeerde mbo'ers zelfstandig en met zelfvertrouwen aan hun eerste baan begonnen.

Enkele citaten:

- "Doordat je veel stage loopt, krijg je een goed beeld van het werk."
- "Goede basis van wat er te verwachten is op de werkvloer."
- "De opleiding sluit behoorlijk goed aan op de praktijk."
- "Het heeft mij zelfverzekerder gemaakt."
- "Ik voelde mij bevoegd en bekwaam om aan de slag te gaan."

Mbo'ers die de overstap als minder goed hebben ervaren noemen vooral persoonlijke redenen. Zo hebben zij soms zelf voor gekozen voor een ander vakgebied. Ook ervaren sommigen de begeleiding naar de praktijk niet goed, ofwel vanuit de opleiding ofwel vanuit de werkgever. Incidenteel wordt er gesproken over niet-aansluitende of verouderde lesstof waardoor zij met een achterstand aan hun loopbaan begonnen.

En waarom goede stages belangrijk zijn

We zien in de resultaten dat vooral stages erg belangrijk zijn in het creëren van een goed beeld van het latere werk, mede door het opdoen van nieuwe vaardigheden die niet in de klas geleerd worden. Dit zien we terug in meer resultaten, namelijk dat mbo'ers met een positieve stage-ervaring:

- 1) Het mbo vaker als basis voor een succesvolle loopbaan zien (85% vs. 60%)*
- 2) Vaker voldoende zelfvertrouwen hadden om te starten met werken (87% vs. 41%)*
- 3) Vaker vinden dat hun mbo-opleiding hen goed heeft voorbereid op de praktijk (68% vs. 35%)*

Voor zeven op de tien mbo'ers (71%) die in deze vragenlijst terugblikten op hun stage-ervaringen kwamen de werkzaamheden tijdens de stage overeen met hun verwachtingen vooraf. De [BPV Monitor van SBB](#) laat ook zien dat mbo-studenten in 2024 hun stage-ervaringen gemiddeld met een 8,5 beoordeelden. Uit reacties en toelichtingen op deze vragenlijst blijkt dat een succesvolle stage zich kenmerkt door: een goede balans in verantwoordelijkheden, adequate begeleiding met voldoende tijd voor de stagiair, waardering en erkenning en een open communicatie over wederzijdse verwachtingen tussen stagiair, opleiding en leerbedrijf.

Hoewel een meerderheid van de afgestudeerde mbo'ers in deze vragenlijst dus terugkijkt op een leerzame stageperiode, hebben niet alle mbo'ers alleen maar goede ervaringen. Vier op de tien mbo'ers zeggen in deze vragenlijst dat ze te veel óf juist te weinig verantwoordelijkheid kregen. Van deze groep kon de helft dit niet bespreken: 21% durfde het niet aan te geven, bij 34% was er geen ruimte voor dit gesprek. Werkgevers en stagebegeleiders kregen ook vragen over stages en opdoen van praktijkervaring. Zij erkennen bovenal het belang van het opleiden van stagiairs; 74 procent vindt het leuk om nieuwe vakgenoten op te leiden. Tegelijk zegt meer dan de helft (54%) dat het lastig is om de juiste verantwoordelijkheid te vinden voor stagiairs.

*We vergeleken hier de ervaringen van mbo'ers met positieve stage-ervaringen met mbo'ers met een neutrale of negatieve stage-ervaring.

INLEIDING

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting	p. 3
Waar zijn ondervraagde mbo'ers terechtgekomen	p. 8
Verwachtingen van het beroep vóór de opleiding	p. 10
Het mbo als basis voor het werkende leven	p. 15
De meerwaarde van stages en praktijkervaring	p. 18
Perspectief van werkgevers en stagebegeleiders	p. 26

Klik op de titel om naar het hoofdstuk te gaan

Achtergrond

Voor de Week van het Vakmanschap liet de MBO Raad Ipsos I&O net als in 2025 onderzoek uitvoeren onder (voormalige) mbo'ers, werkgevers en stagebegeleiders. Waar vorig jaar de waardering van vakmanschap centraal stond, richt deze meting zich op de aansluiting van het mbo op het werkende leven.

De uitkomsten van dit onderzoek worden ingezet in de communicatie rond de Week van het Vakmanschap (16 tot en met 20 maart 2026).

Centraal in dit onderzoek staat de vraag: **'Hoe verhoudt de dagelijkse beroepspraktijk zich tot het beeld dat mbo-studenten vooraf hadden van hun toekomstige beroep?'**

We benaderen deze vraag vanuit de volgende invalshoeken:

- **Huidige situatie** - Waar zijn de ondervraagde afgestudeerde mbo'ers terechtgekomen na hun opleiding?
- **Verwachting vs. realiteit** - Komt de beroepspraktijk overeen met de verwachtingen die zij vooraf hadden van het beroep waarvoor ze opgeleid werden?
- **De overstap** - Hoe ervaren (voormalige) mbo'ers de overgang van opleiding naar werk?

Hierbij keken wij ook naar twee onderdelen die bijdragen aan de beeldvorming over het (toekomstige) beroep:

- **De opleiding** - Welke kennis en vaardigheden krijgen mbo'ers mee vanuit de opleiding als voorbereiding op het werkende leven?
- **Stage lopen** - Welke rol speelt het opdoen van praktijkervaring bij het krijgen van een (goed) beeld van de beroepspraktijk?

Hoe we dit onderzocht hebben

Onderzoeksaanpak

We hebben in februari 2026 een vragenlijst uitgezet in het I&O Research Panel en het I&O Ondernemerspanel. De vragenlijst bestond uit een mix van gesloten vragen en open vragen waarin we om toelichting vroegen. We benaderden twee doelgroepen: (voormalige) mbo-studenten en werkgevers/stagebegeleiders.

De eerste groep vroegen we terug te blikken op hun opleiding en stages, om te kijken welke basis daarbij is gelegd voor het werkende leven. In de analyse hebben we deze groep opgesplitst op basis van leeftijd. We kijken in dit rapport naar de reacties van mbo'ers tot en met 35 jaar, omdat deze groep korter geleden de opleiding afrondde en zich hun ervaringen waarschijnlijk beter kan herinneren. Waar relevant vullen we resultaten ook aan met de reacties van de oudere leeftijdsgroep, die al langer werkt en meer ervaring heeft. Daarmee kunnen we de resultaten van de jongere doelgroep verifiëren en aanvullen. Als het gaat om resultaten van de oudere leeftijdsgroep, vermelden we dat expliciet.

Aan de tweede groep (werkgevers en stagebegeleiders) stelden we ook vragen over stages en het opdoen van praktijkervaring, om bevindingen ook vanuit een werkgeversperspectief te benaderen.

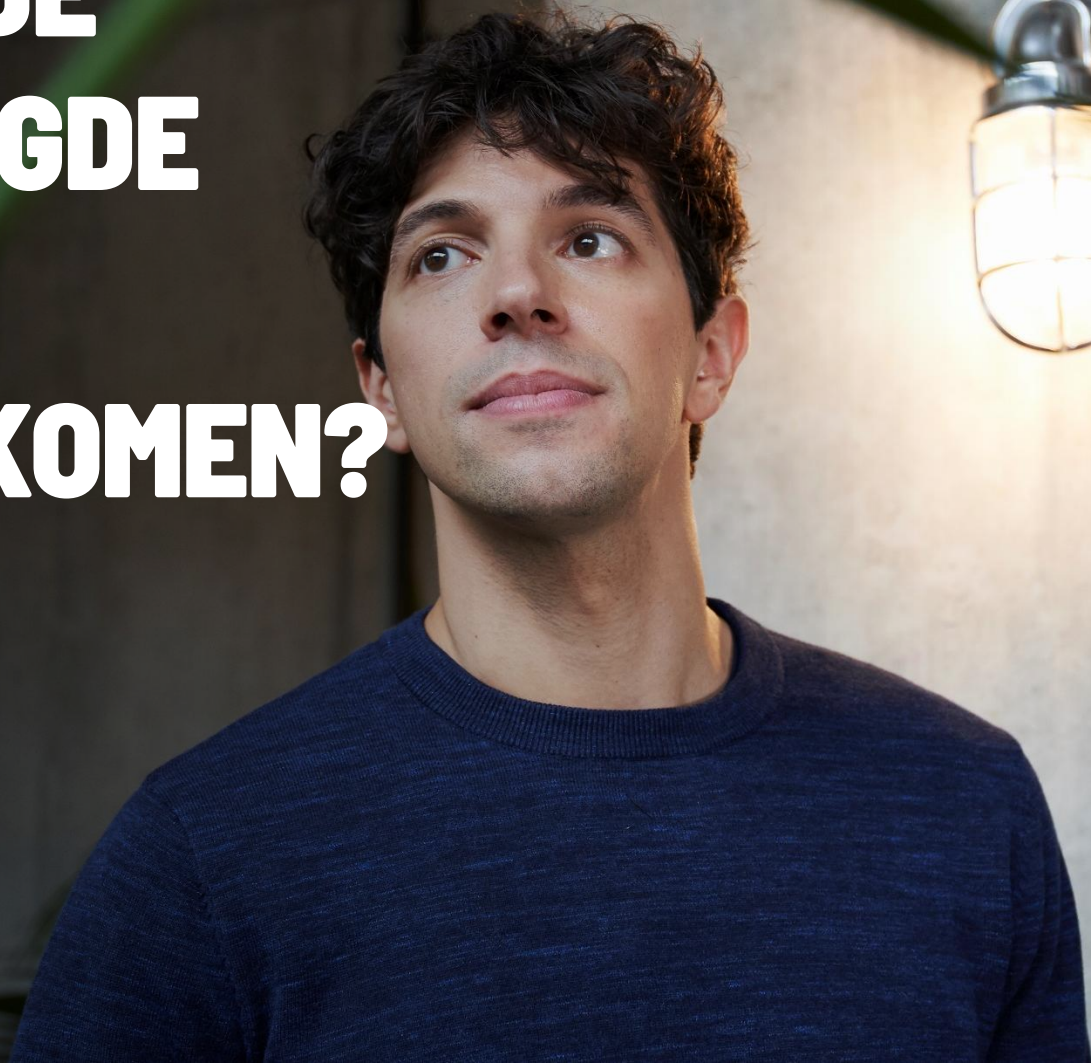
Respons vragenlijst

De vragenlijst is in samenspraak met de MBO Raad opgesteld en de uitnodigingsmail is dinsdag 17 februari 2026 verstuurd. De vragenlijst kon tot en met 25 februari ingevuld worden. In totaal vulden 1.272 personen de vragenlijst volledig in. Dit zijn 302 (voormalige) mbo'ers tot en met 35 jaar, 665 voormalige mbo'ers van 36 jaar en ouder en tot slot 305 werkgevers en stagebegeleiders. In de bijlage staat een volledig responsoverzicht, met aanvullende achtergrondinformatie over wie de vragenlijst invulde.

Analyse

De resultaten van de vragenlijst zijn geanalyseerd door Ipsos I&O. Daarna zijn deze resultaten besproken met de MBO Raad en SBB. Er is bij de resultaten van stages en praktijkervaringen een vergelijking gemaakt met de BPV Monitor van SBB.

WAAR ZIJN DE ONDERVRAAGDE MBO'ERS TERECHTGEKOMEN?

© 2026

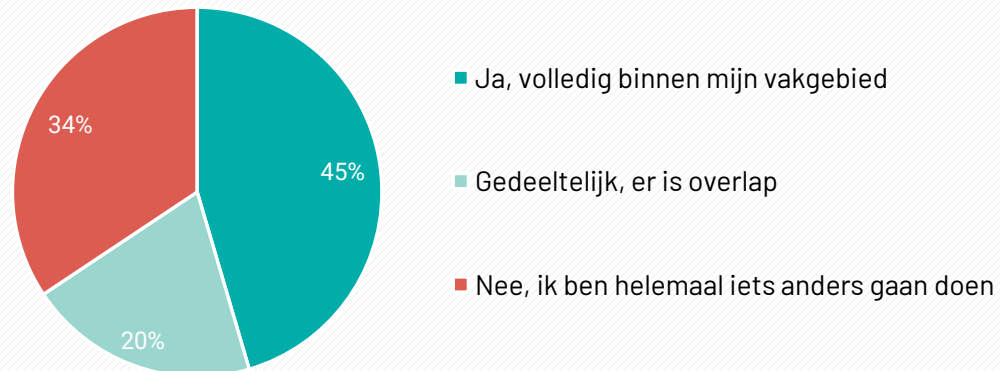
Twee derde werkt (deels) in het vakgebied

Voormalige mbo'ers delen hun ervaringen over hoe zij terugkijken op de aansluiting tussen opleiding en werk. We kijken daarvoor eerst naar of zij terecht zijn gekomen bij een beroep waar ze voor zijn opgeleid.

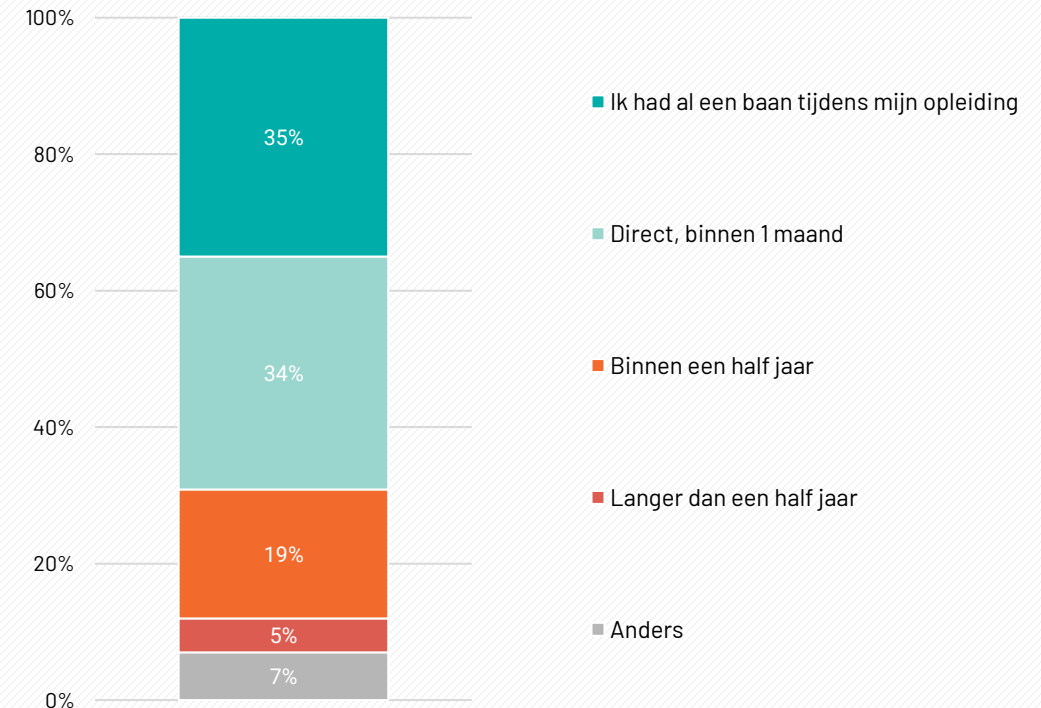
Negen op de tien had na afronden opleiding binnen een half jaar een baan

- Ruim een derde (35%) had al een baan tijdens de opleiding, een derde (34%) vond direct na de opleiding werk en twee op de tien (19%) binnen een half jaar. Vijf procent deed hier langer over (figuur 1).
- Meer dan de helft (65%) werkt volledig of gedeeltelijk in het vakgebied waarvoor zij zijn opgeleid (figuur 2).

Figuur 2. Werk je in het vakgebied waarvoor je bent opgeleid? (basis: (voormalige) mbo'ers tot en met 35 jaar, n=227)

Figuur 1. Hoe snel had je een baan na het afronden van je opleiding? (basis: (voormalige) mbo'ers tot en met 35 jaar, n=227)

Onder voormalige mbo'ers van 36 jaar en ouder zien we vergelijkbare cijfers: 68 procent werkt volledig of gedeeltelijk in het vakgebied waarvoor ze zijn opgeleid en ook hoe snel zij werk vonden zijn de percentages vergelijkbaar (31% had werk tijdens de opleiding, 40% vond direct werk).

VERWACHTINGEN VAN HET BEROEP VOOR EN TIJDENS DE OPLEIDING

© 2026

Een kwart had vooraf nog geen goed beeld van het latere beroep

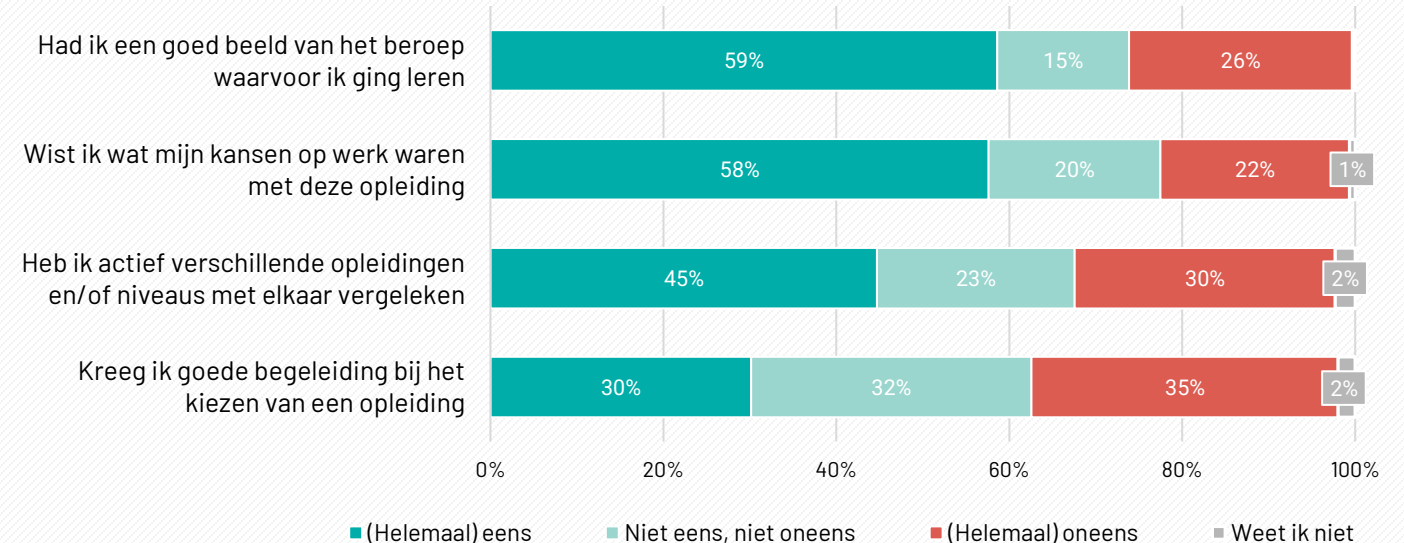
Aan (voormalige) mbo'ers is gevraagd naar hun beeld van het beroep voorafgaand aan de opleiding: wat waren hun verwachtingen over het beroep zelf en de arbeidsmarktkansen? Ook vroegen we naar hun studiekeuzeprocessen.

Zes op de tien hadden vooraf een goed beeld van het beroep

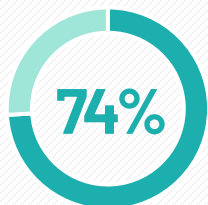
- Zes op de tien (voormalige) mbo'ers (59%) hadden voor de start van hun mbo-opleiding een goed beeld van het beroep waarvoor ze gingen leren. Dit geldt niet voor allemaal. Een kwart (26%) had dit niet.
- Op de vraag of zij wisten wat hun kansen op de arbeidsmarkt waren, zien we vergelijkbare aantallen. Zes op de tien wisten dit, maar ook hier had een kwart (22%) er onvoldoende zicht op.
- Minder dan de helft (45%) zegt actief verschillende opleidingen en niveaus met elkaar te hebben vergeleken. Drie op de tien (30%) deden dit niet.
- Meer dan een derde (35%) zegt onvoldoende begeleiding te hebben ontvangen bij de studiekeuze. Drie op de tien zeggen van wel.

BBL-studenten waren beter op de hoogte van hun arbeidsmarktkansen (75%) dan BOL-studenten (49%).

Figuur 3. Voordat ik met mijn mbo-opleiding startte...
(basis: (voormalige) mbo'ers tot en met 35 jaar, n=302)

Driekwart vindt dat ze een passende opleiding hebben gevonden

Driekwart heeft passende mbo-opleiding gevonden

Een tiende zegt van niet. Eén op de zes staat hier neutraal tegenover.

We vroegen degenen die geen passende opleiding hebben gevonden wat hen had kunnen helpen bij hun studiekeuze.

- Zij benoemen met name de behoefte aan **betere en intensievere begeleiding**, vooral vanuit de middelbare school.
- Daarnaast zegt een aanzienlijk deel dat zij op het moment van kiezen **te jong** waren voor zo'n belangrijke beslissing. Ze hadden nog geen zicht op het werkveld en hadden meer tijd en oriëntatie nodig om een weloverwogen keuze te maken.
- Ook wordt de behoefte aan meer **aandacht voor het keuzeproces** genoemd. Daarmee bedoelen ze dat er op tijd aandacht komt voor het verkennen van de verschillende opties.

Wat had jou (extra) kunnen helpen om een passende opleiding te kiezen?

(selectie uit in totaal 80 toelichtingen)

"Meer begeleiding en ondersteuning vanuit de middelbare school."

"Een begeleider die mij alle soorten opleidingen laat zien en helpt met zoeken naar opleiding die bij mij paste."

"Als er vanuit de middelbare school veel meer aandacht aan was besteed. Ik was toen 16, dus ik wist ook echt helemaal niet wat ik wilde gaan doen."

"Je kiest iets op een jonge leeftijd en komt er later toch achter dat het niet bij je past."

"Ik ben totaal niet meegenomen in wat er allemaal bestond in de wereld. Enkel de voetsporen van mijn moeder."

"Meer snuffeldagen vooraf, om te kijken welke beroepen je interessant lijken en waarvoor je zou willen gaan studeren. Dus meeloopdagen in keuzevakgebieden."

"Om oprecht de optie te kunnen hebben om een dag mee te lopen hoe het gaat op het mbo en welke lessen je echt zou hebben."

Zes op de tien positief over opleiding en aansluiting op verwachtingen vooraf

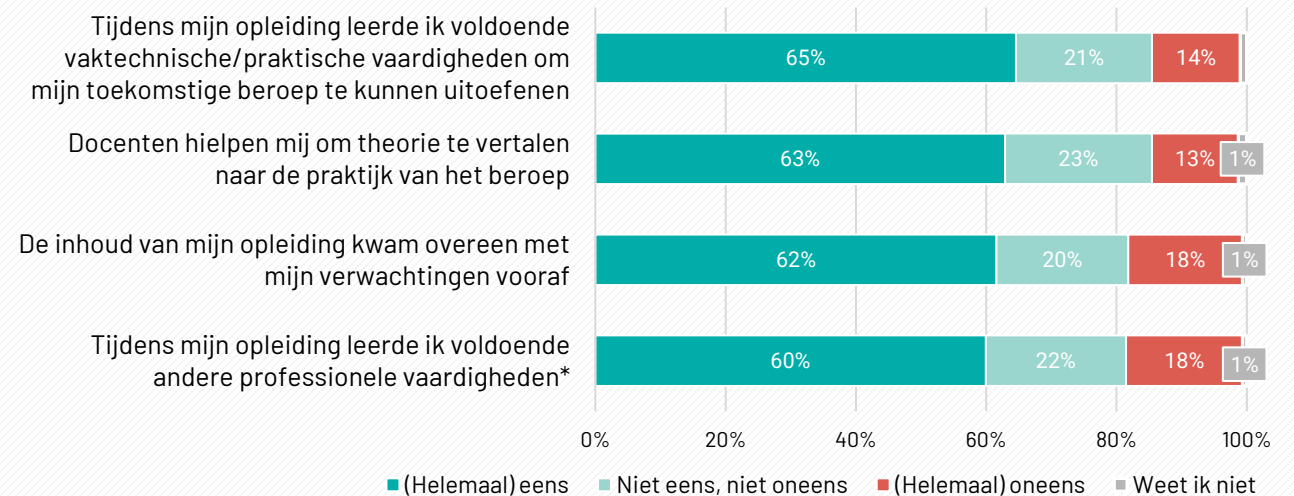
Tot slot vroegen we, voor wat betreft de opleiding, aan (voormalige) mbo'ers naar de inhoudelijke aansluiting van hun opleiding.

Voor twee op de tien kwam de inhoud van de opleiding niet overeen met verwachtingen

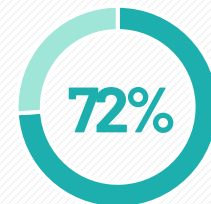
- Meer dan zes op de tien (voormalige) mbo'ers (65%) zijn tevreden over de vaktechnische en praktische vaardigheden die zij leerden om hun toekomstige beroep uit te oefenen. Een vergelijkbare groep is tevreden over de uitleg van docenten om theorie te vertalen naar de praktijk (63%). Iets meer dan een op de tien is hier niet tevreden over.
- Ook geven zes op de tien (voormalige) mbo'ers aan dat de inhoud van de opleiding overeenkwam met hun verwachtingen vooraf (62%) en dat zij tevreden zijn over het aanleren van andere professionele vaardigheden* (60%). Bij beide stellingen zijn bijna twee op de tien (18%) het daar mee oneens.

Mbo'ers van 36 jaar en ouder vinden iets vaker dat het niveau van de opleiding aansloot bij hun kunnen (81%).

Figuur 4. Kun je antwoord geven op de volgende stellingen?
(basis: (voormalige) mbo'ers tot en met 35 jaar, n=302)

*(zoals samenwerken, communiceren, plannen, digitale vaardigheden)

Ruim zeven op de tien vonden niveau opleiding passend

Voor ruim zeven op de tien (voormalige) mbo'ers sloot het niveau van de opleiding goed aan bij hun kunnen. Vijftien procent zegt van niet en dertien procent staat hier neutraal tegenover.

Praktijklessen en (verkennde) stages helpen bij de aansluiting op het latere beroep

Aan (voormalige) mbo'ers is daarna gevraagd wat zij aan hun opleiding zouden veranderen om het beter aan te laten sluiten bij de beroepspraktijk.

- Het meest genoemd is de behoefte aan **meer praktijklessen** die de werkvloer daadwerkelijk weerspiegelen. Ook langere stages en meer **stages** worden vaak genoemd. Met als genoemd voorbeeld stages met een meer verkennend karakter in het eerste jaar.
- Een ander veelgehoord punt is **actuele lesstof**. Vooral in technische en digitale sectoren is er behoefte aan onderwijs dat meebeweegt met actuele ontwikkelingen.
- Daarnaast wordt aandacht voor meer en betere **begeleiding** genoemd, met name tijdens stages waar studenten vaak het gevoel hebben 'in het diepe gegooid' te worden.
- Tot slot noemen (voormalige) mbo'ers de behoefte aan meer **docenten** met actuele praktijkervaring, die weten 'hoe het er echt aan toegaat' op de werkvloer.

Als je één ding aan de opleiding zou mogen veranderen om deze beter aan te laten sluiten bij de beroepspraktijk, wat zou dat zijn?

(selectie uit in totaal 156 toelichtingen)

"Praktijklessen die echt de praktijk spiegelen."

"Meer stage lopen."

"In het eerste jaar al een verkennende stage lopen van één of twee weken."

"De digitale wereld gaat snel, maar de lesstof gaat er wel erg traag achteraan."

"De opleiding mee laten groeien met alle ontwikkelingen van tegenwoordig."

"Het lesmateriaal was niet van deze tijd."

"Studenten beter begeleiden op hun stage en niet in het diepe gooien."

"Meer begeleiding in wat je te wachten staat als je eenmaal in een beroep komt."

"Een aantal vakken schrappen die niks met de opleiding te maken hadden, zoals [in mijn geval] maatschappijleer en sport."

"Bij verplichte vakken zoals Nederlands, Engels, wiskunde het beroep erin verwerken zodat je weet waarvoor en wanneer je het ook echt nodig hebt."

"Docenten uit het beroep die weten hoe het echt gaat."

HET MBO ALS BASIS VOOR HET WERKENDE LEVEN

© 2026

Driekwart ervaart mbo als goede basis

Afgestudeerde mbo'ers deelden hoe zij de overstap naar werk hebben ervaren.

Driekwart positief over overstap naar werk

- Driekwart (74%) vindt dat de overstap van opleiding naar werk soepel verliep. In de open antwoorden werd dit toegelicht. Daarbij geven ze aan dat de opleiding goed aansluit, kennis direct toepasbaar was en dat de opleiding een goede basis aan praktijk en vakinhoud biedt om te starten.
- Ook werd toegelicht waarom het voor sommigen minder soepel verliep. Dit is deels door persoonlijke redenen. Een aantal mbo'ers zijn in een andere branche gaan werken. Andere redenen die worden gegeven zijn verouderde lesstof en dat de opleiding niet altijd aansluit op het uiteindelijke werk.
- Een ruime meerderheid (73%) ziet het mbo als een goede basis voor een succesvolle loopbaan en voelde zich voldoende zelfverzekerd om na de opleiding aan het werk te gaan (72%). Zeventien procent had naar eigen zeggen niet genoeg zelfvertrouwen.

De overstap naar werk verliep soepel want ...

(een selectie uit 78 toelichtingen)

"Omdat het me zelfverzekerder gemaakt heeft."

"Je stroomt langzaam mee het vak in. Je voelt je uiteindelijk niet als leerling, maar als collega."

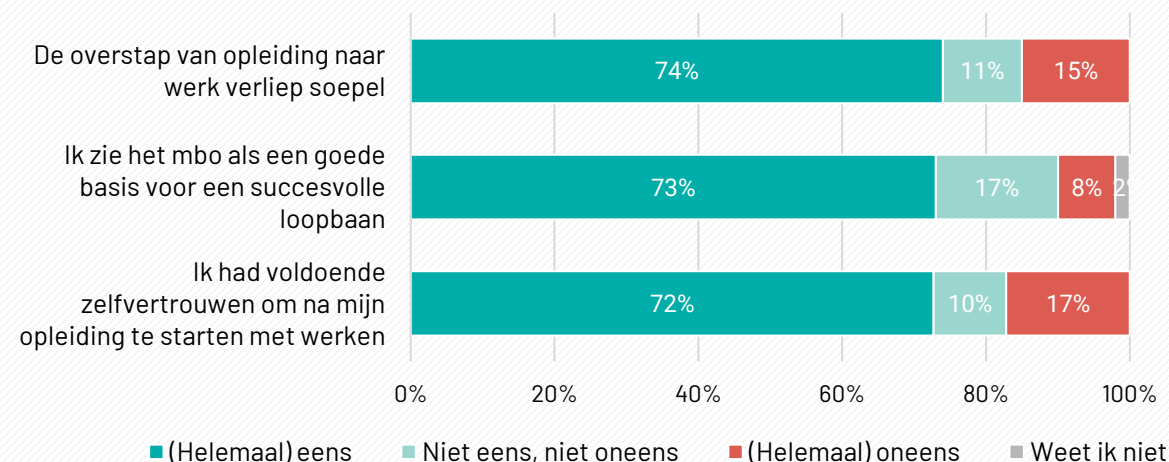
"Door de vele stages weet je wat je kan verwachten. De basis van de opleiding is voldoende om te kunnen starten bij een bedrijf."

"De werkzaamheden die ik op de opleiding heb geleerd pas ik nu in de praktijk ook toe."

"De opleiding sluit behoorlijk goed aan op de praktijk."

Voormalige mbo'ers van 36 jaar en ouder vinden **vaker** dat het mbo een goede basis is voor een succesvolle loopbaan (80%).

Figuur 5. Kun je antwoord geven op de volgende stellingen...?
(basis: (voormalige) mbo'ers tot en met 35 jaar, n=220)

De overstap naar werk verliep minder soepel want ...

(een selectie uit 43 toelichtingen)

"De informatie en praktische kennis liep zeker 15 jaar achter met de moderne technieken."

"Verouderde lesstof, lang niet altijd bruikbaar in de praktijk."

"De praktijklessen kwamen niet overeen met de daadwerkelijke praktijk."

"Ik ben totaal iets anders gaan doen."

"Praktijkkennis was simpelweg te laag op het moment dat het diploma gehaald werd."

Meerderheid is positief over voorbereiding op de beroepspraktijk

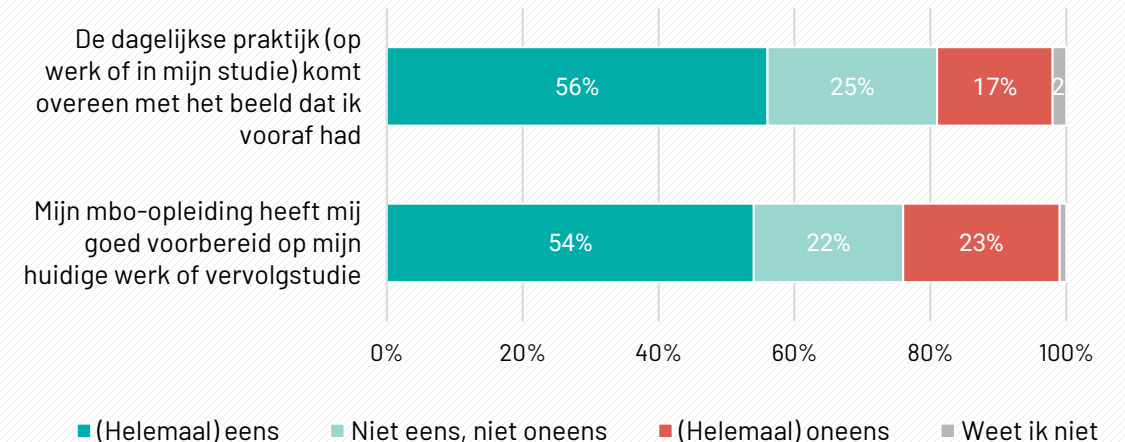
Aan (voormalige) mbo'ers is gevraagd naar de aansluiting van hun opleiding op de praktijk.

Helft voelt zich voldoende voorbereid door mbo-opleiding

- Ruim de helft (56%) vindt dat hun mbo-opleiding hen goed heeft voorbereid op hun huidige werk of vervolgstudie en dat de dagelijkse praktijk overeenkomt met het beeld dat zij vooraf hadden (54%). Dit is een veel grotere groep dan zij die dat niet vonden (respectievelijk 17% en 23%).

Hierbij valt op dat mbo'ers met een positieve stage-ervaring vaker vinden dat hun mbo-opleiding hen goed heeft voorbereid op de praktijk (68%) dan mbo'ers met een neutrale of negatieve stage-ervaring (35%).

Figuur 6. Kun je antwoord geven op de volgende stellingen...?
(basis: (voormalige) mbo'ers tot en met 35 jaar, n=220)

DE MEERWAARDE VAN STAGES EN OPDOEN VAN PRAKTIJKERVARING

© 2026

Stage als beste voorbereiding op de praktijk

In veel van de resultaten die we hiervoor zagen, komt het belang van een (goede) stage-ervaring prominent naar voren. Daarom presenteren wij hierover een aantal aanvullende resultaten. Deze komen voort uit vragen aan (voormalige) mbo'ers, waarin we keken welke onderdelen van de opleiding hen het beste hebben voorbereid op de praktijk.

Praktijkervaring opdoen door stages is zeer belangrijk

- Stages zijn voor de (voormalige) mbo-studenten een zeer belangrijk onderdeel geweest in de voorbereiding op de praktijk.
- Ruim twee derde van alle ondervraagde mbo'ers benoemt de stage(s) expliciet als het meest waardevolle element van hun opleiding. Hiernaast staat een selectie van de reacties.
- Naast de stages worden ook de praktijklessen op school vaak genoemd als goede voorbereiding.

Welke onderdelen van de opleiding hebben je het beste voorbereid op de praktijk? (een selectie uit in totaal 440 reacties van alle ondervraagde voormalige mbo'ers, die laten zien dat stages en praktijkervaring als (zeer) belangrijk worden gezien)

"Stage. De praktijk vond ik echt heel fijn. Doordat je het gelijk kunt toepassen en een beeld krijgt bij de uitleg."

"Stage. Ik had een driejarige opleiding waarvan ik alle jaren een half jaar stage moest lopen."

"De praktijklessen in de praktijkzalen."

"We hadden wekelijks praktische dagen waarop we met opdrachten/projecten uit het beroepsveld aan de slag gingen, dit vond ik heel positief."

"Stage en praktijklessen."

"Contact leren maken, leren communiceren."

"De vertaalslag van theorie naar praktijk."

Vier op de vijf leerden tijdens stages vaardigheden die je niet in de klas leert

Het belang van het opdoen van praktijkervaring om een goed beeld van je latere beroep te krijgen is dus groot. Op deze en de volgende slides presenteren we resultaten over deze stage-ervaringen.

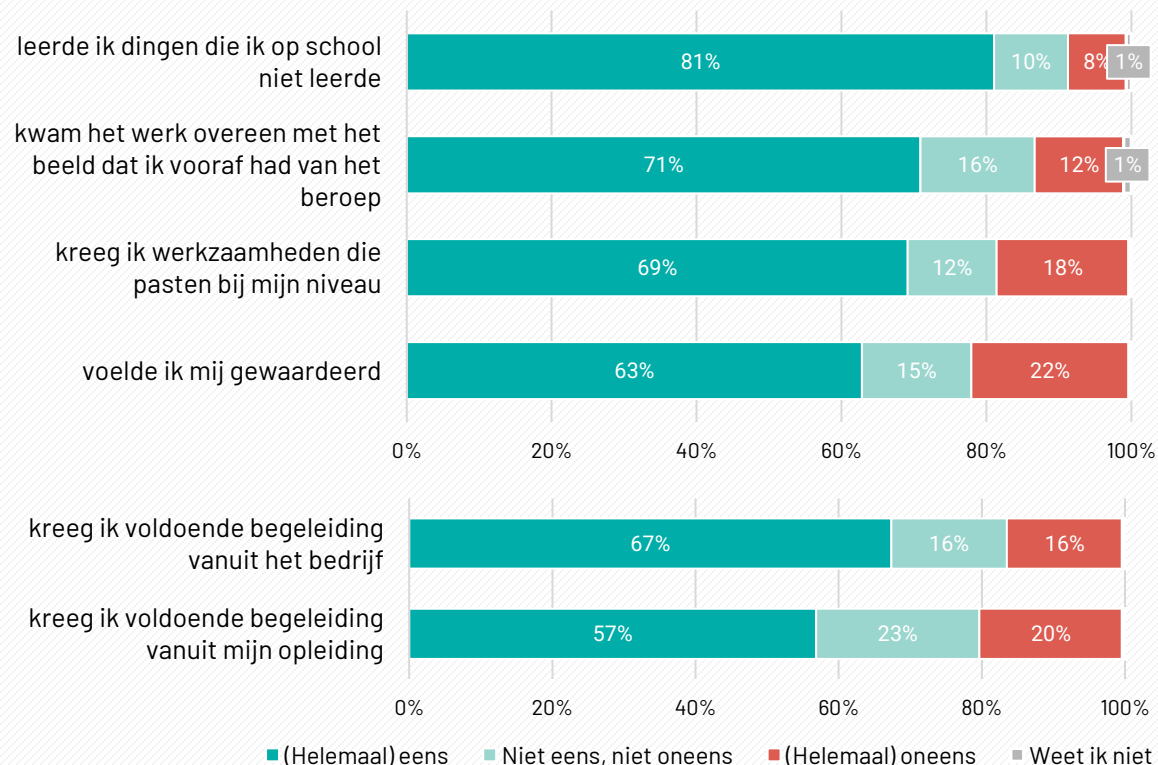
Tijdens de opleiding heeft 94 procent van de (voormalige) mbo'ers een stage of werktraject doorlopen

- De praktijkervaring blijkt zeer waardevol: acht op de tien (voormalige) mbo'ers (81%) leren tijdens de stage namelijk vaardigheden die je moeilijk(er) in een klaslokaal leert. Denk hierbij aan het leren van de gang van zaken op de werkvloer en het omgaan met collega's en klanten.
- Voor zeven op de tien kwam het werk overeen met het beeld vooraf (71%) en een vergelijkbaar percentage (69%) kreeg werkzaamheden die bij hun niveau pasten. Voor meer dan een tiende sloten de werkzaamheden tijdens de stage niet aan bij hun niveau (18%) of verwachtingen (12%).

Begeleiding vanuit bedrijf beter ervaren dan vanuit opleiding

- Twee derde (67%) geeft aan voldoende begeleiding te hebben ontvangen vanuit het stagebedrijf. De begeleiding vanuit de opleiding zelf scoort lager: ruim de helft (57%) vond deze voldoende.

Figuur 7. Tijdens mijn stage of werktraject...
(basis: (voormalige) mbo'ers tot en met 35 jaar, n=285)

BOL-studenten ervaren vaker te weinig begeleiding vanuit de opleiding (24%) dan BBL-studenten (8%).

Stagiairs hebben behoefte aan tijd en persoonlijke aandacht

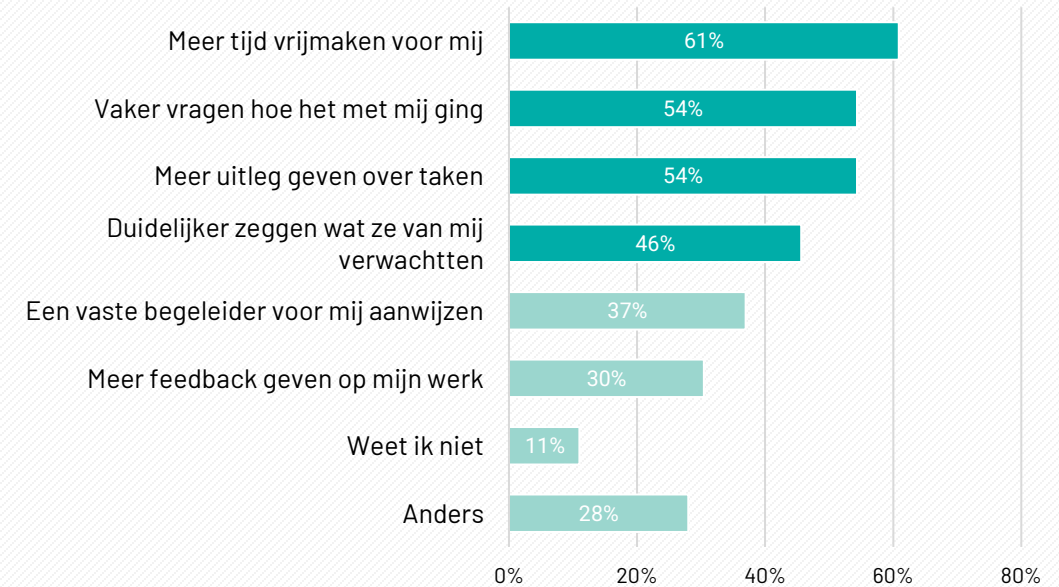
Aan (voormalige) mbo'ers die niet genoeg begeleiding kregen tijdens hun stage of werktraject is gevraagd wat er anders had gekund om hen beter te begeleiden.

Let op: vanwege het lage aantal reacties op deze vraag, zijn deze resultaten indicatief.

Meer tijd voor stagiairs maken, bij ze inchecken en duidelijkheid over taken

- Zes op de tien (61%) hadden graag gezien dat het leerbedrijf meer tijd voor hen had vrijgemaakt.
- Ruim de helft (54%) miste dat af en toe werd gevraagd hoe het met hen ging. Een even groot deel had behoefte aan meer uitleg over hun taken.
- Voor bijna de helft (46%) hadden duidelijkere verwachtingen geholpen; zij wisten niet goed wat er van hen verwacht werd.
- Bijna drie op de tien (28%) noemen andere verbeterpunten, waarbij vooral het bieden van relevante taken wordt genoemd. Dit zijn taken die aansluiten bij de opleiding, waarvan studenten kunnen leren en die een realistisch beeld geven van het beroep.

Figuur 8. Wat had het (stage)bedrijf kunnen doen om je beter te begeleiden?
Meerdere antwoorden mogelijk
(basis: (voormalige) mbo'ers tot en met 35 jaar, n=46)

Meerderheid kijkt positief terug op stage, helft stroomde door naar leerbedrijf

Aan (voormalige) mbo'ers is gevraagd hoe zij terugkijken op hun stage of werktraject.

- Voor de meeste studenten was dit een positieve ervaring: zes op de tien (62%) kijkt hier voornamelijk positief op terug. Elf procent kijkt met gemengde gevoelens terug op de stage/het werktraject en dertien procent kijkt hier negatief op terug.

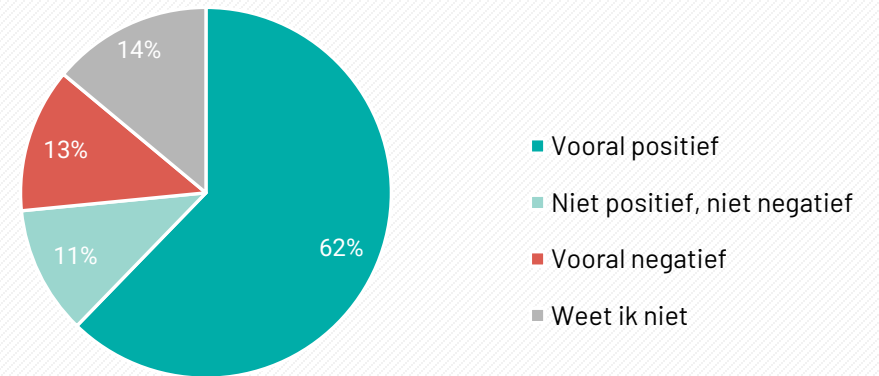
Vooraf bij deze vragen zien we het effect van een (positieve) stage-ervaring terug. (Voormalige) mbo'ers met een positieve stage ervaring:

- Zien het mbo vaker als basis voor een succesvolle loopbaan (85%) dan studenten met een neutrale of negatieve stage-ervaring (60%).
- Hadden ook vaker voldoende zelfvertrouwen om na hun opleiding te starten met werken (87% vs. 41%).
- Zeggen vaker dat hun mbo-opleiding hen goed heeft voorbereid op de praktijk (68% vs. 35%)

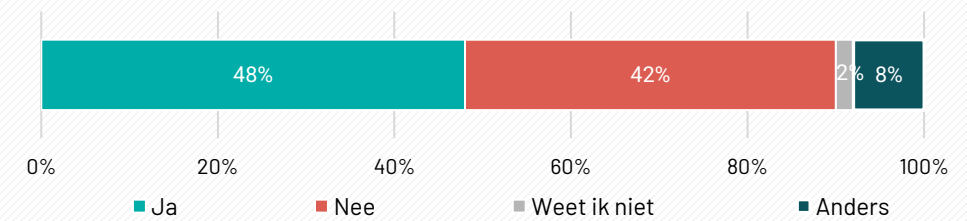
Helft na stage of werktraject in dienst gekomen bij leerbedrijf

- Bijna de helft van de mbo'ers (48%) die deze vragenlijst invulden zijn na (of al tijdens) hun stage of werktraject in dienst gekomen bij het leerbedrijf.
- 42 procent niet: het grootste deel (29%) wilde niet bij het leerbedrijf in dienst komen en voor een tiende was dit niet mogelijk.
- Voor acht procent speelden andere factoren een rol. Hierbij is doorstuderen na het mbo het vaakst genoemd.

Figuur 9. Hoe kijk je terug op je stage of werktraject? (basis: (voormalige) mbo'ers tot en met 35 jaar, n=285)

Figuur 10. Ben je na je stage of werktraject in dienst gekomen bij (één van) je leerbedrijven? (basis: (voormalige) mbo'ers tot en met 35 jaar, n=285)

Een positieve stage-ervaring komt vooral door meekijken en uitvoeren van taken die aansluiten bij de opleiding en het latere beroep

Waarom kijk je positief terug op je stage of werktraject? (n=171)

1. Veel geleerd en beter beeld van het beroep:
(Voormalige) mbo-studenten benadrukken dat ze in de praktijk veel hebben geleerd en een beter beeld van het werkveld kregen.
2. Goede begeleiding en prettige werksfeer:
Goede begeleiding, opgenomen worden in het team en ruimte om te leren worden vaak genoemd als positieve ervaringen. Het gevoel nuttig te zijn, een bijdrage te leveren en gewaardeerd te worden draagt ook bij aan een positieve ervaring.
3. Doorstroom naar werk en loopbaanstart:
Een deel van de studenten kreeg een baan aangeboden op de stageplek; de stage was voor hen een goede opstap en basis voor hun verdere carrière (soms via BBL/werken-en-leren).

"Omdat ik veel in de praktijk heb geleerd en veel verschillende facetten van het vak heb meegekregen."

"Ik ben er blijven werken."

"Ik ben in dienst gekomen bij de plek waar ik stage liep."

"In de praktijk brengen van kennis en daarvoor gewaardeerd worden."

"Leerzame stage en leuke werksfeer."

"Ze mij goed hebben begeleid."

"Ik kennis maakte met leuke collega's die de tijd namen mij alles van hun beroep te leren."

Waarom kijk je niet positief terug op je stage of werktraject? (n=67)

1. Gebrek aan leerzame taken:
Mbo'ers geven aan dat de taken die ze kregen niet altijd aansloten bij hun niveau of leerdoelen. Ze kregen taken die weinig bijdroegen aan hun ontwikkeling in het vak.
2. Onvoldoende begeleiding en structuur:
Een deel kreeg te weinig begeleiding tijdens de stage. Er was niet altijd tijd voor feedback of het uitvoeren van stageopdrachten. Ook de begeleiding vanuit school schoot soms tekort. Hierdoor moesten studenten veel zelf uitzoeken en bleef de leeropbrengst achter.
3. Waardering en betrokkenheid:
Studenten misten soms het gevoel erbij te horen en gewaardeerd te worden. Wanneer er weinig aandacht was voor hun inbreng of ontwikkeling, had dit een negatieve invloed op hun motivatie en leerervaring.

"Omdat ik geen begeleiding en geen duidelijke feedback kreeg en ik niet wist wat er van mij verwacht werd."

"Als stagiaire krijg je toch een beetje de rotklusjes."

"Ze lieten mij vooral zonder begeleiding vervelende klussen uitvoeren die niets te maken hadden met mijn opleiding."

"Er zijn stages geweest die leuk waren, maar er zijn ook een paar stages geweest die ondermaats waren: geen begeleiding, geen tijd voor stageopdrachten et cetera."

"Te weinig begeleiding, snel en veel zelf moeten doen."

"Er helemaal geen aandacht voor mij was."

Stage of werktraject helpt bij het beeld van het latere beroep

kreeg door de stage of het werktraject een goed beeld van het beroep.

- Voor 18% geldt dit enigszins, 14% kreeg geen goed beeld.

Mbo'ers kregen tijdens hun stage een beter beroepsbeeld door:

- 1) Zelfstandig meedraaien en het uitvoeren van volwaardige werkzaamheden
- 2) Het verschil tussen theorie en praktijk te ervaren - zien hoe het echt gaat
- 3) Door de stage ontdekken wat (niet) bij hen past

Mbo'ers kregen tijdens hun stage geen goed beroepsbeeld door:

- 1) Geen relevante werkzaamheden tijdens de stage
- 2) Omdat ze weinig nieuwe kennis over het beroep hebben opgedaan (hadden al een beeld van het beroep of kregen een te beperkt inzicht)
- 3) Omdat de stage niet aansloot op de opleiding (verkeerde sector)

Door stage een goed beeld van het latere beroep (n=198)

"Echt tijd krijgen om te leren en begeleiding te krijgen."

"Tijd inplannen voor begeleiding."

"Leercoaches inzetten die echt aandacht hebben voor de studenten."

"Stagiairs op verschillende afdelingen laten meelopen zodat zij afwisseling hebben."

"Dat er heel veel verschillende beroepen vallen onder de naam IT."

"Dat er ook dingen bij komen kijken die we op school niet leerden."

Door stage een matig tot geen goed beeld van het latere beroep (n=87)

"Ik nu in een totaal andere sector zit."

"Andere richting gekozen."

"De stage en mijn taken hadden weinig te maken met de opleiding of het toekomstig beroep."

"Op de meeste plekken werd ik gebruikt voor de klusjes."

"Echt werken is toch anders, maar het geeft iets van een beeld."

Dit is een selectie van de gegeven open antwoorden.

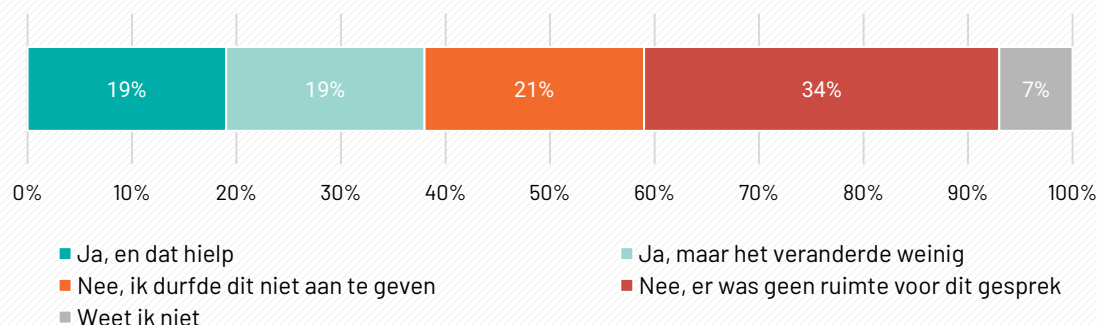
Vier op de tien stagiairs kregen te veel of te weinig verantwoordelijkheid

Gesprek over de juiste verantwoordelijkheid tijdens een stage niet altijd gevoerd

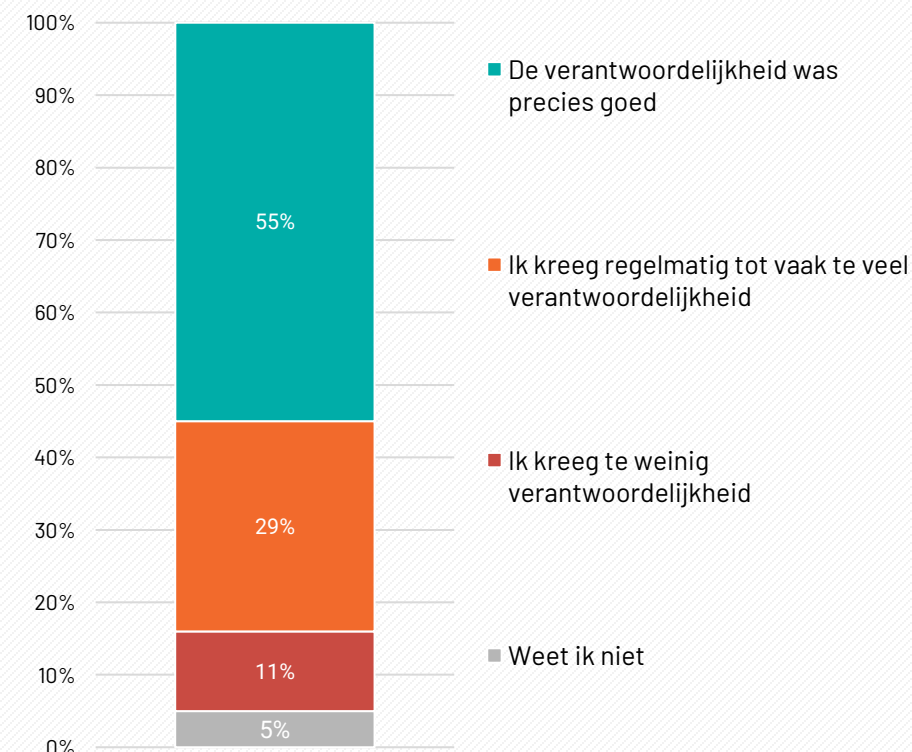
- Ruim de helft van de (voormalig) mbo-studenten (55%) vond de verantwoordelijkheid die zij tijdens hun stage kreeg precies goed.
- Voor vier op de tien ligt dit anders: ongeveer drie op de tien kregen juist te veel verantwoordelijkheid, een tiende te weinig.
- Van deze groep kon de helft dit niet bespreken: 21 procent durfde het niet aan te geven, bij 34 procent was er geen ruimte voor dit gesprek.
- Bij een vijfde hielp het wel om erover te praten, maar een even grote groep geeft aan dat gesprekken weinig verandering brengen.

(Voormalige) mbo'ers die de juiste verantwoordelijkheid kregen tijdens hun stage zeggen **vaker een beter beeld** te hebben gekregen van het beroep (75%) dan mbo'ers die te veel of te weinig verantwoordelijkheid kregen (61%). Zij hadden ook vaker voldoende zelfvertrouwen om na de opleiding te starten met werk (81% vs. 66%).

Figuur 11. Had je het gevoel dat je hierover kon praten met je begeleider op het werk? (basis: stagiairs met te veel of te weinig verantwoordelijkheden, n=113)

Figuur 12. Hoe heb je de hoeveelheid verantwoordelijkheid die je als stagiair of werkstudent kreeg ervaren? (basis: (voormalige) mbo'ers tot en met 35 jaar, n=285)

PERSPECTIEF VAN WERKGEVERS EN STAGEBEGELEIDERS

© 2026

i&o

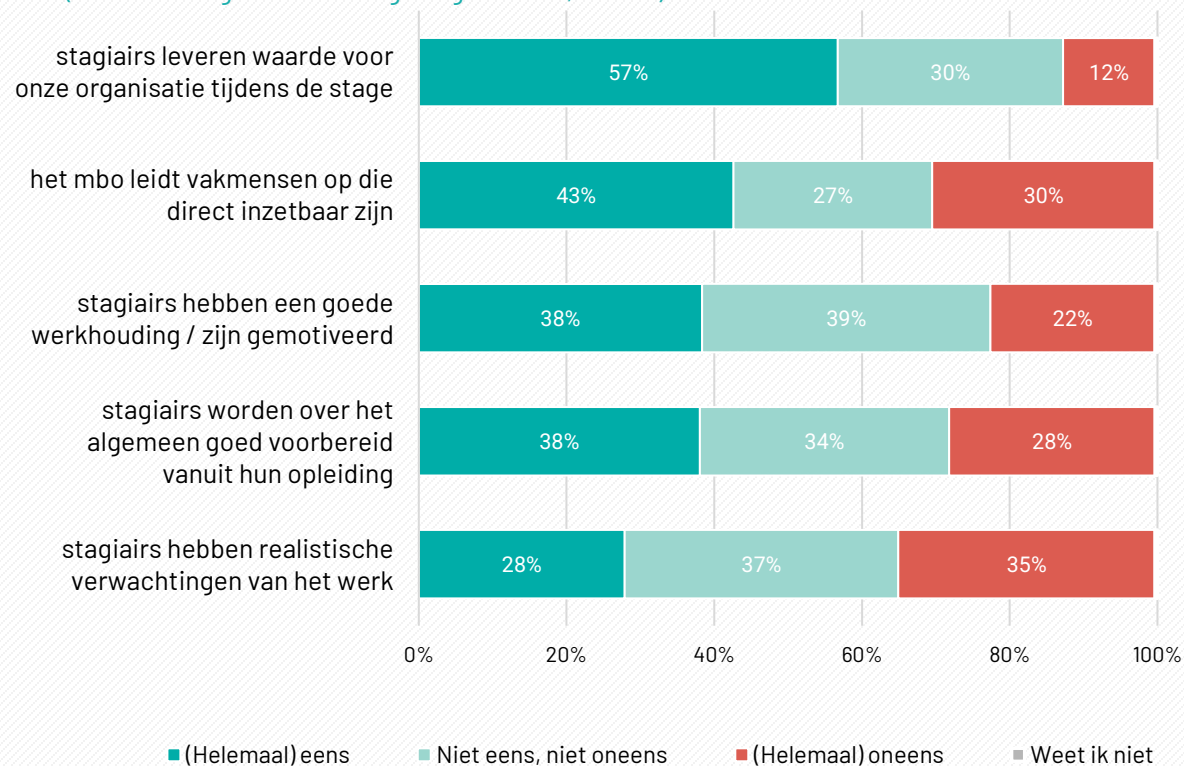
Werkgevers en stagebegeleiders zien meerwaarde in opleiden stagiairs

In de resultaten van (voormalige) mbo-studenten zien we dat de stage erg belangrijk voor hen is (geweest). Hoewel een ruime meerderheid positief is over deze stages zijn er ook een aantal aandachtspunten naar boven gekomen. Bijvoorbeeld over de verantwoordelijkheid die stagiairs krijgen. Daarom stelden we ook een aantal vragen aan werkgevers en stagebegeleiders, om het werkgeversperspectief aan bod te laten komen.

Werkgevers zien de meerwaarde van stagiairs voor de organisatie

- Werkgevers zijn positief (57%) over de waarde van stagiairs voor de organisatie. Voor een tiende (12%) is deze meerwaarde niet zichtbaar.
- Een aandachtspunt vanuit werkgevers en stagebegeleiders dat naar voren komt uit deze vragenlijst is dat stagiairs niet altijd realistische verwachtingen hebben over de stage. Per saldo vinden meer werkgevers en stagebegeleiders dat stagiairs dat niet altijd hebben (35%) dan zij die dat wel hebben (28%).
- Om deze resultaten in perspectief te plaatsen hebben we ook gekeken naar de [BPV Monitor van SBB](#). Hieruit blijkt dat wanneer werkgevers en praktijkopleiders echt problemen ondervinden tijdens een stagetraject (dat komt bij 14% van de trajecten voor), dit vooral komt door:
  - De inzet en motivatie van de student;
  - De informatievoorziening vanuit de opleiding over de student (bijv. leerdoelen);
  - Kwaliteit van de match tussen student en leerbedrijf;
  - Begeleiding van de student door de opleiding tijdens de bpv.

Figuur 13. Kunt u antwoord geven op de volgende stellingen? ...
(basis: werkgevers en stagebegeleiders, n=305)

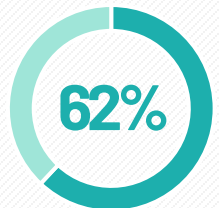
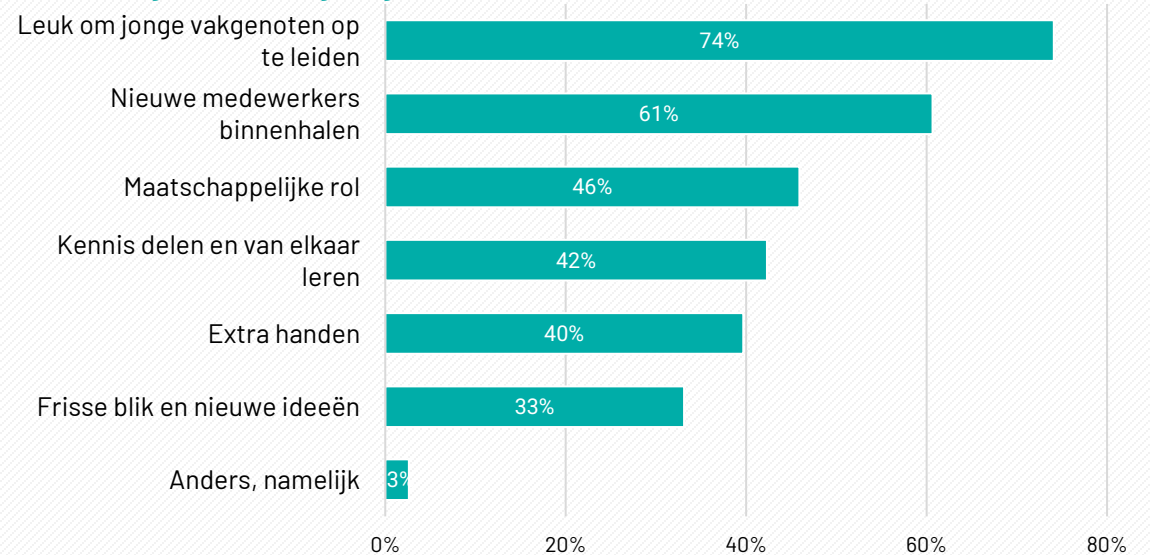

Werkgevers en praktijkbegeleiders zoeken ook naar het bieden van de juiste verantwoordelijkheid

Werkgevers vinden het leuk om jonge vakgenoten op te leiden

- De grootste meerwaarde van een stagiair en/of BBL-student voor werkgevers is dat zij het leuk vinden om jonge vakgenoten (74%) op te leiden. Daarna volgt de mogelijkheid om met stagiairs nieuwe medewerkers binnen te halen (61%).
- Een meerderheid van de werkgevers (62%) heeft voldoende tijd om stagiairs en/of BBL-studenten goed te begeleiden. Maar tegelijk zegt meer dan de helft (54%) dat zij het lastig vinden om de juiste balans te vinden in het geven van verantwoordelijkheid.
- Het is dus niet alleen voor de mbo-studenten zoeken naar de juiste verantwoordelijkheid tijdens een traject, dit geldt ook voor werkgevers en praktijkbegeleiders.

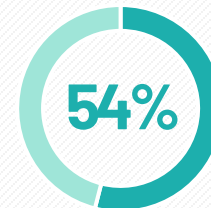
Figuur 14. Wat is de meerwaarde van stagiairs en/of BBL-studenten voor uw organisatie...? (basis: werkgevers en stagebegeleiders, n=305)

Figuur 15. Wij hebben voldoende tijd om stagiairs en/of BBL-studenten goed te begeleiden... (basis: werkgevers en stagebegeleiders, n=305)

... is het (helemaal) eens

- Twintig procent is neutraal
- Achttien procent is het (helemaal) niet eens
- Één procent weet het niet

Figuur 16. Het is soms lastig om de juiste balans te vinden in hoeveel verantwoordelijkheid we stagiairs en/of BBL-studenten geven...? (basis: werkgevers en stagebegeleiders, n=305)

... is het (helemaal) eens

- Achttien procent is neutraal
- Zevenentwintig procent is het (helemaal) niet eens
- Één procent weet het niet

Motivatie, leergierigheid en werkhouding zijn vooral belangrijk voor werkgevers en praktijkbegeleiders om stages tot een succes te maken

Werkgevers geven in een open antwoord aan waar ze over het algemeen positief over zijn bij stagiairs en/of BBL-studenten:

1. Motivatie, leergierigheid en werkhouding: Werkgevers zijn vooral positief wanneer studenten **echt willen**, initiatief tonen en een **professionele basishouding** (op tijd zijn en aanpakken) laten zien.
2. Positief over BBL-studenten: BBL'ers worden als sneller inzetbaar ervaren; BOL-stagiairs vragen doorgaans meer begeleiding in werkhouding en verantwoordelijkheid.
3. Frisse blik en directe bijdrage: Studenten brengen **nieuwe ideeën** en actuele (digitale) kennis mee én leveren extra handen. Hun **zichtbare groei** maakt stage een goede manier voor bedrijven om nieuwe medewerkers te vinden.

Wat zouden opleidingen anders kunnen doen om studenten beter voor te bereiden op de praktijk? Werkgevers geven aan dat:

1. Praktijkgerichtheid en realistisch werkbeeld: **Meer praktijk** zoals snuffelstages, actuele opdrachten/docenten uit de praktijk en **betere koppeling theorie-praktijk**, zodat studenten echt zien en doen wat het werk inhoudt.
2. Samenwerking en begeleiding school-leerbedrijf: Strakkere afstemming en **korte lijnen** (duidelijke opdrachten/verwachtingen, intake, frequente stagebezoeken, meer contact/voorlichting), en **betere begeleiding** vanuit school op de werkplek.
3. Werkhouding: **Meer aandacht voor werkhouding** en basisgedrag (op tijd komen, afspraken nakomen, telefoondiscipline, verantwoordelijkheid, motivatie) en het **managen van verwachtingen** over "echt" werken.

Werkgevers zijn positief over... (n=233)

"Als ze initiatief tonen en niet afwachten."

"BBL-studenten zijn in de regel wat ouder en meer gemotiveerd dan BOL-studenten en je kunt ze sneller inzetten en meer van ze verwachten."

"Je ziet ze groeien tijdens hun stage."

"Het verschilt heel erg per stagiair, maar laten we het positief bekijken. Ze willen graag werken en leren."

"Het zien groeien van de student of stagiair is mooi; die snapt beter wat er bij leeftijdsgenoten speelt waar wij weer gebruik van proberen te maken."

Dit is een selectie van de gegeven open antwoorden.

Wat kan anders volgens werkgevers ... (n=233)

"De kloof tussen school en de werkvloer is groot. Op school wordt te veel op een schoolse manier begeleid wat in contrast staat met de werkelijkheid."

"Meer praktijk. Stages zijn minder en korter geworden. Terwijl ze daar het meest van leren, het zijn meer doeners dan theoriestudenten."

"Er moet meer begeleiding zijn door school op de stageplek zelf. School moet vooraf de stageplekken bezoeken."

"Opleiders moeten zelf veel beter weten hoe de praktijk werkt. Vaak sluit oud denken niet aan bij de dagelijkse realiteit."

BIJLAGE

Responsoverzicht (voormalige) mbo'ers

Bijlage 1. (voormalige) mbo'ers tot en met 35 jaar, n=302

	Aantal	Percentage
Geslacht		
Man	111	37%
Vrouw	190	63%
Regio		
Noord	35	12%
Oost	87	29%
West	94	31%
Zuid	85	28%
Leerweg		
BOL (beroepsopleidende leerweg)	197	65%
BBL (beroepsbegeleidende leerweg)	64	21%
Combinatie van BOL en BBL	26	9%
Weet ik niet (meer)	15	5%

	Aantal	Percentage
Studierichting		
Zorg & welzijn	89	29%
Techniek	30	10%
Economie & handel	27	9%
Groen (landbouw, tuinbouw, dieren)	26	9%
Dienstverlening en horeca	24	8%
ICT	15	5%
Mobiliteit, transport en logistiek	14	5%
Media en creatie	13	4%
Veiligheid	10	3%
Sport	5	2%
Anders	49	16%
Situatie		
Ik ben momenteel mbo-student	53	18%
Ik heb een mbo-opleiding afgerond	249	82%

Responsoverzicht voormalige mbo'ers

Bijlage 2. (voormalige) mbo'ers van 36 jaar en ouder, n=665

	Aantal	Percentage
Geslacht		
Man	318	48%
Vrouw	347	52%
Regio		
Noord	92	14%
Oost	134	20%
West	258	39%
Zuid	181	27%

	Aantal	Percentage
Studierichting		
Zorg & welzijn	145	22%
Techniek	193	29%
Economie & handel	94	14%
Groen (landbouw, tuinbouw, dieren)	19	3%
Dienstverlening en horeca	38	6%
ICT	37	6%
Mobiliteit, transport en logistiek	18	3%
Media en creatie	10	2%
Veiligheid	13	2%
Sport	5	1%
Anders	93	14%

Responsoverzicht werkgevers en stagebegeleiders

Bijlage 3. Werkgevers en stagebegeleiders, n=305

	Aantal	Percentage
Bron		
I&O Panel	154	50%
I&O Ondernemerspanel	151	50%
Aantal medewerkers in organisatie		
1 - 10 medewerkers	101	33%
11 - 50 medewerkers	82	27%
51 - 250 medewerkers	43	14%
Meer dan 250 medewerkers	79	26%
Rol binnen de organisatie		
Eigenaar/directeur	140	46%
HR/personeelsverantwoordelijke	19	6%
Leidinggevende/manager	60	20%
Overig	86	28%

	Aantal	Percentage
Sector		
Zorg & welzijn	84	28%
Techniek	54	18%
Economie & handel	34	11%
Dienstverlening en horeca	26	9%
Groen (landbouw, tuinbouw, dieren)	17	6%
ICT	11	4%
Mobiliteit, transport en logistiek	11	4%
Media en creatie	7	2%
Sport	4	1%
Veiligheid	2	1%
Anders	55	18%

Ipsos I&O Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
T (053) 200 52 00
E nl-info-publiek@ipsos.com

Ipsos I&O Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
T (020) 308 48 00
E nl-info-publiek@ipsos.com

Meer weten?

---

www.ipsos-publiek.nl

